

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 105. sjednici, održanoj dana 30.04.2021. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u 2020. godini, Ministarstva za boračka pitanja, kao obrađivača.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka, nalazi se u prilogu i čini sastavni dio zaključka.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

**PREMIJER
po ovlaštenju**

Spahija Kozlić

Broj: 02-_____ /21

Datum, 30.04.2021. godine

Zenica

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,

1x a/a.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA**

I N F O R M A C I J A
o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i
članova njihovih porodica u 2020. godini

Zenica, april 2020. godine

DIO PRVI - UVOD

Ova informacija obuhvata sprovedenu medicinsku rehabilitaciju-fizičku i mentalnu, u protekloj 2020. godini za pripadnike branilačke populacije: ratne vojne invalide (RVI), demobilizirane branioce (DB) i članove porodica poginulih branilaca (PPB), koji su djelomično ili potpuno izgubili svoju radnu sposobnost zbog ratnih povreda i oboljenja u vezi sa vršenjem vojnih dužnosti u ratu, kao i za druge osobe koji imaju status pripadnika branilačke populacije, a zadobili su povrede ili su oboljeli nakon rata.

U skladu sa važećim propisima, provedena je rehabilitacija i za jedan broj članova uže porodice umrlih RVI, dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, članove porodice umrlih demobiliziranih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, te udovice umrlih demobiliziranih branilaca i roditelje umrlih ratnih vojnih invalida i demobiliziranih branilaca.

DIO DRUGI - MEDICINSKA REHABILITACIJA

POGLAVLJE I. SVRHA MEDICINSKE REHABILITACIJE

Osnovni cilj rehabilitacije je da se kroz medicinski proces postigne osposobljavanje za samostalan rad i život osoba koje su djelimično ili potpuno izgubile svoju radnu sposobnost zbog ratne povrede, oboljenja ili urođene mane.

Medicinska rehabilitacija u suštini, predstavlja početak i prvu fazu vrlo složenog rehabilitacionog procesa. Ona obuhvata sve one aktivnosti koje se obavljaju u zdravstvenim ustanovama poslije nastanka povrede ili oboljenja, a koje traju sve dok se ne postigne maksimalno medicinsko osposobljavanje.

Dakle, svrha ili cilj medicinske rehabilitacije jeste u tome da se upotrebom savremenih metoda liječenja u medicinskim ustanovama zaustavi proces oboljenja, saniraju nastale patološke promjene i oštećenja, odnosno da se poremećene funkcije organizma što je moguće više vrate u svoje normalno stanje kakvo je postojalo prije nastanka povrede ili oboljenja.

Svrha rehabilitacije nije samo izlječenje ili ublaženje bolesti, nego i maksimalno osposobljavanje organizma u somatskom i psihičkom funkcionisanju, što se postiže razvijanjem u najvećoj mogućoj mjeri, preostalih fizičkih i psihičkih osobina. Ubrzani napredak medicine danas omogućava takve terapijske i funkcionalne zahvate, kojim se postiže takav efekat medicinskom rehabilitacijom da se najveći dio povrijeđenih i oboljelih osoba može vratiti svojim profesionalnim i drugim aktivnostima, odnosno da se preostala zdravstvena i radna sposobnost što više poboljša. Sve terapije i metode su pod strogim nadzorom specijalista fizijatar, fizioterapeuta i drugog medicinskog osoblja, a što je itekako potrebno velikom broju pripadnika branilačke populacije.

Od velike važnosti je da se od samog početka liječenja ili medicinskog djelovanja u lječilištu misli na budućnost liječenog, odnosno na njegovo sadašnje i buduće funkcionisanje. Ovo je od značajnog uticaja na terapijski plan, na indikacije i tehniku različitih zahvata koji se u tretmanu primjenjuju i koji se stalno osavremenjuju.

Očekivani efekti takve medicinske rehabilitacije su poboljšanje zdravstvenih mogućnosti, a i psihičke uravnoteženosti, te bezbolnije obavljanje svakodnevnih aktivnosti čime se neposredno utiče i na socijalno i ekonomsko, odnosno profesionalno stanje liječenog.

POGLAVLJE II. BANJSKO-FIZIKALNO LIJEČENJE

U periodu primjene medicinske rehabilitacije u cjelini, izrasla je i razvila se posebna specijalistička grana u vidu fizikalne medicine ili fizikalne terapije, odnosno liječenja, koja se dobrim dijelom i svojim aktivnostima bavi razvijanjem i sprovođenjem rehabilitacije.

U ostvarivanju dopunskih oblika i prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, razvijena je i već ustaljena praksa upućivanja pripadnika branilačke populacije na medicinsku rehabilitaciju, odnosno fizikalno liječenje u prirodnim lječilištima u kojima se u procesu liječenja u terapiji primjenjuje, pored prirodnog faktora (termalne mineralne vode) i fizikalno liječenje ili kako se uobičajeno naziva takav oblik medicinske rehabilitacije, odnosno takva terapija banjsko-fizikalno liječenje (BFL).

S tim u vezi, a zahvaljujući postojanju prirodnih lječilišta u Federaciji Bosne i Hercegovine, u proteklom periodu, od kada se u Budžetu Kantona utvrđuju sredstva za medicinsku rehabilitaciju, u njenom sprovođenju uglavnom smo se fokusirali na banjsko-fizikalno liječenje kod koga je posebna pažnja stavljena na maksimalnu upotrebu prirodnog faktora u liječenju, u konkretnim slučajevima upotrebu hidro-terapijskih procedura.

Preduslov ovog načina liječenja je postojanje indicirajućeg oboljenja, prije svega, na lokomotornom aparatu. To se odnosi na bolesti zglobova, kostiju i mišića, zatim nervnog sistema (moždani udar, išijas, lezija nerava), određene bolesti kože, bolesti krvnih sudova, zatim tu su i posljedice upalnih procesa u trbušnoj duplji, hronične intoksikacije, posttraumatska stanja lokomotornog sistema, bolesti kardiovaskularnog sistema te neka ginekološka oboljenja. Značajno je navesti da se banjsko-fizikalno liječenje primjenjuje i kod invalida-amputiraca koji nemaju navedena indicirajuća oboljenja, ali to se čini u cilju jačanja mišićnog tkiva bataljka kod protetisanja, odnosno prilagođavanje proteza i drugih ortopedskih pomagala njegovim tjelesnim osobinama.

U porastu su kardiovaskularna oboljenja pripadnika branilačke populacije kojima je odmah nakon oboljenja-udara ili operativnog zahvata neophodna kardio-rehabilitacija i iz te potrebe po navedenom kriteriju Komisija je u ovoj izvještajnoj godini na istu poslala 4 pripadnika branilačke populacije koja su se realizovala u RRC „Reumal“- kardiorehabilitacija u Fojnici. Takođe, bitno je napomenuti da je za 7 korisnika tražena prilagodba banjsko-fizikalnog tretmana kardio bolesnicima. Važno je napomenuti da je mišljenje ljekara specijalista da kardio-rehabilitaciju treba realizovati odmah i jednom po operativnom zahvatu, a drugi put ako ima i druge indikacije za BFL. Komisija je u skladu navedenog i radila u protekloj kalendarskoj godini, mada je razmatranih zahtjeva sa ovom vrstom oboljenja bilo puno više.

Medicinska rehabilitacija se ne primjenjuje kod osoba koje, i pored indicirajućih oboljenja za takvo liječenje, imaju i druga oboljenja koja su kontraindikativna na hidroterapiju i kod kojih bi primjena iste, odnosno primjena hidroterapije, mogla dovesti do pogoršanja zdravstvenog stanja. Nažalost, sve je više zahtjeva takve vrste i iz razloga da bar malo olakšaju tegobe korisnika Komisija je u izvještajnoj godini razmatrajući zahtjeve uputila tri branioca na liječenje Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KB Zenica u Zenici.

Danas već postoje naznake za proširenjem oblika medicinske rehabilitacije korištenjem i drugih prirodnih faktora za određene oblike i procese rehabilitacije, koje bi se mogle sprovesti na moru ili u planinskim uvjetima u toku kalendarske godine. Pomena radi, dugi niz godina sprovodi se aktivnost sedmodnevne rehabilitacije 100% RVI I grupe Kantona (slijepih i slabovidnih osoba) na moru u ljetnom periodu, ali i ovu grupu invalida ne štede i druge bolesti, pa je već sada iskazana potreba i za ovom vrstom liječenja, te je ove godine Komisija uputila tri slijepa invalida sa pratiocem u RRC „Reumal“ u Fojnici.

DIO TREĆI - NORMATIVNA REGULATIVA

POGLAVLJE I. ZAKONSKI PROPISI

Pravo na medicinsku rehabilitaciju pripadnika branilačke populacije kao pravo koje se ostvaruje na nivou Kantona regulisano je odredbama člana 9 - 12 Zakona o dopunskim pravima branilaca i

članova njihovih porodica ("Službene novine ZDK" br. 1/14.) te odredbama Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilištima ("Službene novine ZDK" br. 4/14) (u daljem tekstu: Uredbe), koju je Vlada Kantona donijela kao podzakonske akte a istim su regulisani uvjeti, način i postupak ostvarivanja ovog prava.

Uredbom su obuhvaćeni način i postupak podnošenja zahtjeva, formiranje odgovarajućih evidencija, uvedena je obaveza predočavanja odgovarajuće medicinske dokumentacije sa dijagnostičiranim indicirajućim oboljenjima, pripadnost odgovarajućoj kategoriji branilačke populacije, vrijeme provedeno u OS BiH, stepen tjelesnog oštećenja (invaliditeta), ratna odlikovanja i drugo.

U praksi se primjena odredbi Uredbe pokazala potpuno opravdanom i ostvareni su izvanredni rezultati. Eliminirane su sve mogućnosti neopravdanog upućivanja na rehabilitaciju, kao i mogućnosti svođenja iste na zdravstveni turizam ili rekreativnu aktivnost.

POGLAVLJE II. KOMISIJA

Na nivou Ministarstva za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona imenovana je od strane Ministra stručna Komisija za odobravanje upućivanja branilaca i članova njihovih porodica u lječilišta, sastavljena od tri ljekara-specijalista, od kojih su dva specijaliste fizijatrije, jedan specijalista interne medicine i službenik Ministarstva koji je ujedno i sekretar Komisije, sa zadatkom da razmatra zahtjeve i vještači medicinsku dokumentaciju pripadnika branilačke populacije za upućivanje na medicinsku rehabilitaciju i utvrđuje prijedloge pripadnika branilačke populacije kojima bi po medicinskim indikacijama trebalo odobriti istu.

Komisija ne odobrava medicinsku rehabilitaciju u slučajevima kada je to neosnovano i neopravdano, u slučajevima nepostojanja kontinuiteta u liječenju, odnosno kod pacijenata koji nisu u posljednjih godinu dana liječeni od oboljenja zbog kojeg se upućuju na medicinsku rehabilitaciju, zatim kada je obavljen po jedan specijalistički pregled kod fizijatra ili inerniste prije podnošenja zahtjeva za korištenje medicinske rehabilitacije, kada u nalazima specijaliste nema preporuke za navedenu vrstu liječenja ili je izražena neosnovana želja apliciranja za medicinsku rehabilitaciju. S tim u vezi Komisija je tražila 6 dopuna zahtjeva tj. nove medicinske nalaze od strane drugih specijalista, te po 3 zahtjeva je preporučila drugu vrstu liječenja. Posebno se ne odobrava medicinska rehabilitacija koja bi bila kontraindikativna, ali u takvima slučajevima Komisija uvijek svojim zaključkom predlaže daljnji medicinski tretman, a isto uslovljava sa nemogućnosti podnošenja novog zahtjeva sve dok se ne otkloni, odnosno izlječi oboljenje koje je kontraindikativno sa vremenskim rokom od jedne godine. Tako su u toku izvještajnog perioda iz razloga oboljenja koja su kontraindikativna na hidroterapiju odbijeno 30 zahtjeva. Napominjemo da je svake godine sve više odbijanja iz navedenog razloga što znači da mnogi naši korisnici osim oboljenja koja zahtjevaju ovu vrstu liječenja, imaju i druga, u najvećem broju veoma teška oboljenja koja su kontraindikativna na hidroterapiju.

POGLAVLJE III. KORISNICI, PERIOD LIJEČENJA I LJEČILIŠTA

Korisnici medicinske rehabilitacije su: ratni vojni invalidi sa stepenom invalidnosti 70% i više, dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja, ostali ratni vojni invalidi, demobilizirani branici koji su u periodu od 06.04.1992. do 23.12.1995.godine u sastavu Oružanih snaga proveli najmanje 24 mjeseca odnosno 12 mjeseci, ukoliko su u OS pristupili kao maloljetna lica ili neposredno po punoljetstvu, članovi porodica šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca i umrlih ratnih vojnih invalida, članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, učesnici narodnooslobodilačkog-antifašističkog rata 1941-1945. godine, čiji je status utvrđen rješenjem nadležnog organa. Članom 3. Uredbe definisani su i posebni korisnici prava: udovice umrlih demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine i koje su sa istim živjele u braku najmanje dvije posljednje godine dana prije smrti, pod

uvjetom da nisu stupile u brak ili vanbračnu zajednicu i roditelji umrlih ratnih vojnih invalida ili demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine, ukoliko su ih isti izdržavali posljednju godinu dana prije smrti. Pravo na medicinsku rehabilitaciju navedeni mogu koristiti pod uvjetom da imaju prebivalište na području Kantona u trajanju od najmanje dvije godine neprekidno, osim povratnika u Republiku Srpsku. Takođe kao posebni slučajevi korištenja prava u lječilištima izuzetno mogu biti upućeni u toku jedne kalendarske godine od sedam do deset dana, a u okviru priprema za takmičenja, i članovi invalidskih sportskih klubova i reprezentacije u invalidskom sportu, kao i pojedinci, ratni vojni invalidi-sportisti.

Komisija po potrebi i preporuci specijalista odobrava pratioce za korisnike dodatka za njegu i pomoć drugog lica, kao i drugim korisnicima prava čija je ukupna nesposobnost jednaka nesposobnosti korisnika dodatka za njegu i pomoć drugog lica, za period boravka u lječilištu i istom se osigurava smještaj i hrana. Takođe korisniku prava se, u slučaju potrebe, može odobriti pratilac u vrijeme odlaska u lječilište i povratka iz lječilišta, ali do sada nisu zabilježeni ovakvi slučajevi.

Kao racionalan period liječenja utvrđen je period od 14 dana, ali isključivo na prijedlog liječnika specijaliste fizijatra u lječilištu i u rijetkim slučajevima, medicinska rehabilitacija se može produžiti do 28 dana. U izvještajnoj godini nije zabilježen ni jedan slučaj kojim je traženo produženje boravka u lječilištu.

Predhodnih godina, kao i u izvještajnoj godini, medicinska rehabilitacija se sprovodila u JZU Banjsko-rekreativnom centru "Aquaterm" u Olovu, JU Rekreativno-rehabilitacionom centru "Reumal" u Fojnici i JZU Centru za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje "Ilidža" u Gradačcu, sa kojima su, poslije sprovedenog javnog poziva 2017. godine sklopljeni ugovori sa rokom važenja do 31.12.2020. godine. Cijena 1 BO dana (smještaj u dvokrevetnim i trokrevetnim sobama, tri obroka dnevno, preged ljekara, kompletna fizikalna i medicinska procedura) iznosi u JZU BRC „Aquaterm“ Olovo 55,00KM, u JU RRC,„Reumal“ Fojnica 65,00 KM i u Centru za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje "Ilidža" Gradačac 55,00 KM.

BRC "Aquaterm" u Olovu kada je riječ o nivou zdravstvenih i drugih usluga pruženih u ovom lječilištu izdvaja se u odnosu na druga dva lječilišta a što pokazuju i zadovoljni sami korisnici i u vezi sa tim nije bilo zapaženih nedostataka ili upućenih primjedbi. Evidentno je da se iz godine u godinu povećava broj korisnika u ovom lječilištu. Da bi zadovoljilo potrebe korisnika lječilište u kontinuitetu radi na poboljšanju uslova boravka i zdravstvenih usluga, te je u zadnjih par godina izvršena i dogradnja jednog objekta i adaptacija postojećeg dijela i ugradnja lifta, kao i izgradnja novog zatvorenog bazena a sve u cilju zadovoljavanja potreba korisnika.

U RRC "Reumal" upućuju se na liječenje teško pokretni ili potpuno nepokretni pacijenti, jer objekti tog lječilišta raspolažu pored liftova i pristupnim rampama (kojima je dostupan pristup svakom dijelu lječilišta svim vrstama pacijenata), a i zdravstvenim uslugama koje zadovoljavaju potrebe navedenih korisnika. Također se u proteklim godinama u to lječilište upućuju i pripadnici branilačke populacije kojima je predložena kardio-vaskularna rehabilitacija, budući da je lječilište osposobljeno za istu.

U banju "Ilidža" Gradačac upućivani su, uglavnom, pripadnici branilačke populacije iz općina koje geografski gravitiraju tom lječilištu. I ovo lječilište raspolaže liftom i veoma dobrim uvjetima za boravak, te po mišljenju korisnika ista ni u jednom pogledu ne zaostaje za druga dva lječilišta.

POGLAVLJE IV. PANDEMIJA KORONAVIRUSA I MEDICINSKA REHABILITACIJA

Neposredno po sticanju pozitivno-pravnih uvjeta za prijem zahtjeva i početak rada Komisije (usvajanje Budžeta, usvajanje Programa utroška sredstava Ministarstva, imenovanje komisije i zaključivanje ugovora sa izabranim ljekarima) u 2020. godini po osnovu transfera medicinske rehabilitacije branilaca i članova njihovih porodica, Ministarstvo je 09.03.2020. godine općinskim/gradskim službama za boračko-invalidsku zaštitu dostavilo dopis o mogućnosti podnošenja i dostavljanja zahtjeva za medicinsku rehabilitaciju.

Samo deset dana kasnije, 19.03.2020. godine imajući u vidu zdravstveno-sigurnosnu situaciju zbog padnemije koronavirusa (Covid-19), naredbom Kriznog štaba FBiH obustavljen je rad banjasko-klimatskih lječilišta pa je i Ministarstvo shodno navedenom obustavilo upućivanje branilaca i članova njihovih porodica u lječilišta te obustavilo prijem zahtjeva do daljnjeg.

Poboljšanjem zdravstveno-sigurnosne situacije Krizni štab FBiH je ponovo dozvolio rad lječilišta pa je i Ministarstvo 27.05.2020. godine uputilo novi dopis službama za boračko-invalidsku zaštitu o početku rada lječilišta i prijema zahtjeva.

Pandemija koronavirusa je u 2020. godini u značajnoj mjeri uticala na ostvarivanje prava na medicinsku rehabilitaciju branilaca i članova njihovih porodica. Naprijed navedeno se ogleda ne samo u prekidu rada banjasko-klimatskih lječilišta nego i mogućnost kontrole i dobivanja nalaza kod nadležnih ljekara specijalista imajući u vidu i rad zdravstvenih ustanova. Naravno da se globalna situacija manifestovala i na interesovanje pripadnika branilačke populacije za medicinskom rehabilitacijom imajući u vidu pogoršano zdravstveno stanje istih i rizik zaraze virusom.

Ministarstvo je u saradnju sa izabranim lječilištima poduzelo sve mjere u cilju suzbijanja i prevencije širenja pandemije koronavirusa, a kako bi se uspješno i sigurno obavila medicinska rehabilitacija. Isto se ogleda u obaveznom ljekarskom pregledu prilikom prijema branioca u lječilište, provjere medicinske anamneze te strogom pridržavanju svih preporuka nadležnih organa. Sa obavezom pridržavanja prepruka su branioci i pismeno bili obaviješteni, potpisivanjem izjava te mogućnošću prekida rehabilitacije u slučaju nepridržavanja propisa nadležnih organa. Sve navedeno je rezultiralo uspješnim ostvarivanjem prava na medicinsku rehabilitaciju.

DIO ČETVRTI - MEDICINSKA REHABILITACIJA U 2020. GODINI

Komisija se po pravilu sastajala svakih 14 dana u 2020. godini i održala 15 zasjedanja. Na istim je razmatrala i vještačila medicinsku i drugu dokumentaciju za 389 pripadnika branilačke populacije koji su aplicirali za medicinsku rehabilitaciju i za 80 žalbi. Zahtjevi su podnešeni i kompletirani od strane gradskih/općinskih službi nadležnih za branilačko-invalidsku zaštitu Kantona. Odobreno je 248 zahtjeva te na medicinsku rehabilitaciju upućeno je 239 korisnika koji su ispunjavali propisane kriterije, dok se 9 korisnika nije pojavilo u odobrenom terminu medicinske rehabilitacije iz njima poznatih razloga. U izvještajnom periodu nije bilo zahtjeva za upućivanje sportista/klubova na pripreme pred početak takmičarske sezone, kao ni pojedinaca, ratnih vojnih invalida sportista.

Bitno je napomenuti da je u ovom izvještajnom periodu u znatnom porastu odbijanje zahtjeva iz razloga kontraindikacija na hidroterapiju, što daje realnu sliku o zdravstvenom stanju ove populacije. Na zaključke Komisije o upućivanju na liječenje u prirodna lječilišta izjavljeno je 80 žalbi od kojih je za 42 Komisija potvrdila svoj ranije doneseni zaključak, a u 38 slučajeva odobrena je medicinska rehabilitacija, jer je dokumentacija naknadno dopunjena sa odgovarajućim medicinskim nalazima ili je postupljeno po zaključku Komisije, kao npr. da je obavljen fizikalni tretman kod nadležnog fizijatra, dostavljen nalaz fizijatra i interniste u skladu sa odredbama Uredbe, itd. (sa preporukom za rehabilitaciju i ne stariji od 30 dana) poslije čega je ponovno uslijedio prijedlog da se obavi i tretman u prirodnom lječilištu. U izvještajnom periodu nije bilo podnesene nijedne tužbe Kantonalnom sudu u Zenici.

Od upućenih 239 korisnika za rehabilitaciju pripadnika branilačke populacije, 181 odnosno 75,73 % je upućeno u „Aquaterm“ Olovo, a 52 odnosno 21,76 % u „Reumal“ Fojnica i 6 odnosno 2,51 % u „Ilidža“ Gradačac.

U odnosu na uspostavljene proporcije korisnika po kategorijama u okviru branilačke populacije, realizacija je bila sljedeća:

- Ratni vojni invalidi97-(40,59%)
- Pratioci.....8-(3,35%)
- Demobilizirani branioци103-(43,10%)
- Članovi porodica poginulih branilaca.....28-(11,72%)
- Dobitnici najvećih ratnih priznanja.....2-(0,84%)
- Supruge umrlih ratnih vojnih invalida.....1-(0,40%)

Proporcija korisnika približno je ostvarena u postavljenim omjerima. Suština je u tome da je u odlučivanju o upućivanju na liječenje dominantan uvjet bio da je postojala potreba za takvim liječenjem (indicirajuće oboljenje, apsolutno i češće relativno, kontinuirano liječenje), a ne formalna pripadnost odgovarajućoj kategoriji. Također, vodilo se računa da se ne upućuju branioци prije isteka roka od jedne (kalendarske) godine i o tome da ukoliko nema posebne potrebe, bez obzira na kategoriju korisnika, da se rehabilitacija ne obavlja svake kalendarske godine. Također evidentan je i broj odbijenih zahtjeva korisnika (3) koji su tražili pratiocе iz razloga što istim u lječilištima pomaže osoblje i pratioci nisu od posebnog značaja u toku liječenja, a i cijena boravka pratioca u lječilištu i korisnika medicinske rehabilitacije je u svim lječilištima potpuno ista.

U narednim tabelarnim pregledima sadržani su podaci o broju korisnika po općinama, kategoriji kojoj pripadaju i u kojim lječilištima je obavljena medicinska rehabilitacija.

Tabela br. 1.

Ukupno odobreno banjsko-fizikalno liječenje u tri prirodna lječilišta

Općina	Predloženo		O D O B R E N O						
	zahtjevi	žalbe	RVI	DB	PPB	DNRP	SURVI	Pratioc	Svega
Breza	21	1	3	4	2	-	-	1	10
Doboj Jug	9	3	1	4	1	1	-	-	7
Kakanj	16	2	3	7	1	-	-	-	11
Maglaj	42	10	13	12	5	-	-	-	30
Olovo	17	6	2	4	2	-	1	-	9
Tešanj	44	7	11	13	2	-	-	-	26
Usora	11	-	-	5	-	-	-	-	5
Vareš	10	2	3	4	1	-	-	-	8
Visoko	20	4	5	2	2	-	-	-	9
Zavidovići	57	18	16	14	2	1	-	2	35
Zenica	127	27	36	26	9	-	-	4	75
Žepče	15	-	4	8	1	-	-	1	14
SVEGA:	389	80	97	103	28	2	1	8	239

Tabela br. 2.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u BRC“Aquaterm“ u Olovu

Općina	O D O B R E N O						
	RVI	DB	PPB	DNRP	SURVI	Pratioci	Svega
Breza	1	4	2	-	-	-	7
Doboj Jug		4	1	1		-	6
Kakanj	2	7	1			-	10
Maglaj	7	10	4			-	21
Olovo	2	4	2		1	-	9
Tešanj	7	12	1			-	20
Usora		5				-	5
Vareš	2	4	1			-	7
Visoko	4	2	1			-	7
Zavidovići	10	14	1	1		-	26
Zenica	25	23	7			-	55
Žepče	2	5	1			-	8
SVEGA:	62	94	22	2	1	-	181

Tabela br. 3.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u RRC“Reumal“ u Fojnici

Općina	O D O B R E N O					
	RVI	DB	PPB	DNRP	Pratioci	Svega
Breza	2	-	-	-	1	3
Doboj Jug	-	-	-	-	-	-
Kakanj	1	-	-	-	-	1
Maglaj	5	2	1		-	8
Olovo	-	-	-	-	-	-
Tešanj	4	1	-	-	-	5
Usora	-	-	-	-	-	-
Vareš	1	-	-	-	-	1
Visoko	1	-	-	-	-	1
Zavidovići	6			-	2	8
Zenica	11	3	2	-	4	20
Žepče	2	2	-	-	1	5
SVEGA:	33	8	3	-	8	52

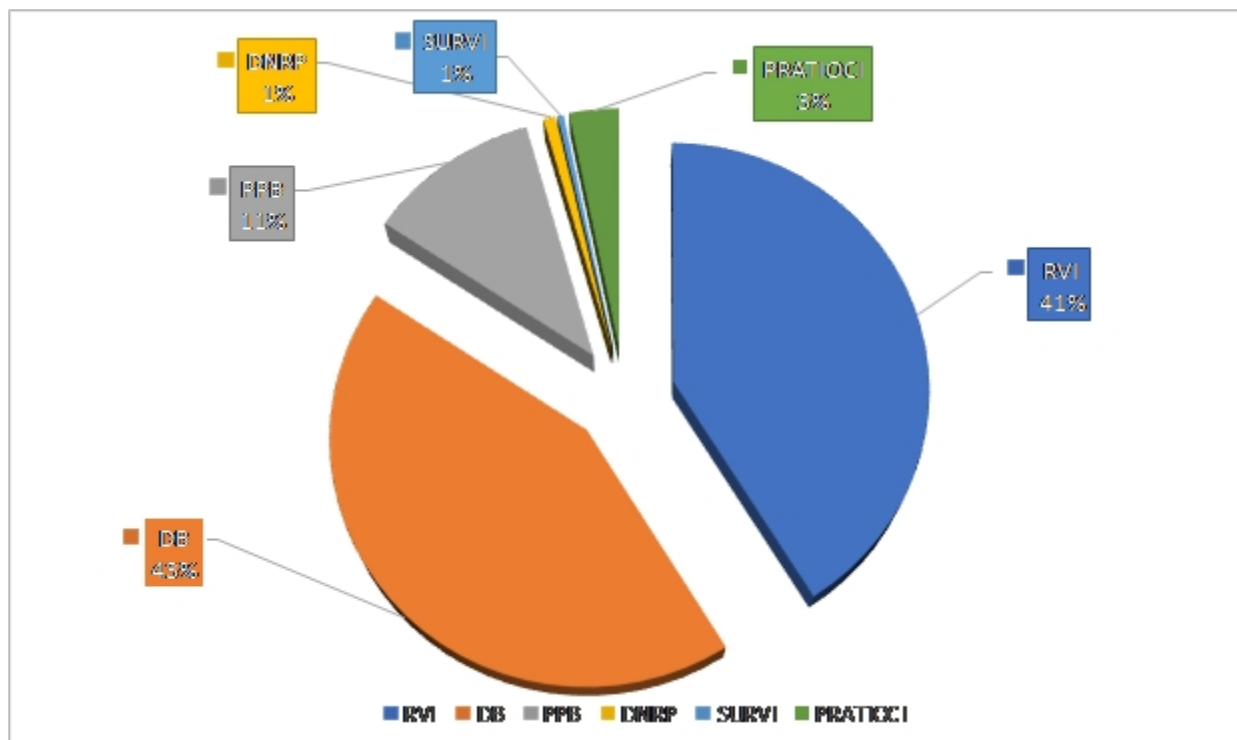
Tabela br. 4.

Odobreno banjsko-fizikalno liječenje u CFMR“Ilidža“ u Gradačcu

Općina	O D O B R E N O					
	RVI	DB	PPB	DNRP	Pratioci	Svega
Breza	-	-	-	-	-	-
Doboj Jug	1	-	-	-	-	1
Kakanj	-	-	-	-	-	-
Maglaj	1	-	-	-	-	1
Olovo	-	-	-	-	-	-
Tešanj	-	-	1	-	-	1
Usora	-	-	-	-	-	-
Vareš	-	-	-	-	-	-
Visoko	-	-	1	-	-	1
Zavidovići	-	-	1	-	-	1
Zenica	-	-	-	-	-	-
Žepče	-	1	-	-	-	1
SVEGA:	2	1	3	-	-	6

Dijagram br. 5.

Dijagram raspodjele po kategorijama pripadnika branilačke populacije ukupno odobrenih banjsko-fizikalnih liječenja

RVI - ratni vojni invalidi
 DB - demobilizirani banionci
 PPP - porodice poginulih branilaca

DNRP - dobitnici najvećih ratnih priznanja
SURVI - supruga umrlog ratnog vojnog invalida
PRATIOCI - pratioci za lica kojima je potrebna pomoć drugog lica

DIO PETI – ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Medicinska rehabilitacija, kao dopunski vid prava za korisnike branilačko-invalidske zaštite, i dalje u potpunosti opravdava svoju namjenu. Ovo se naročito potvrdilo uvođenjem više reda u razmatranju i odlučivanju po zahtjevima za takvo liječenje kroz donošenje Uredbe o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjsko-klimatskim lječilištima u julu 2014. godine. Dosljednom primjenom iste olakšan je rad nadležnim općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu, čime se izbjegla bilo kakva improvizacija ili površnost u obradi zahtjeva za liječenje i donošenje odluka.

U zaprimanju pojedinačnih zahtjeva i njihovoj obradi u općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu sada se to čini sa puno više odgovornosti i rijetki su propusti u sprovođenju Uredbom propisane procedure. Uključivanjem liječnika specijalista u razmatranje i odlučivanje o odobravanju medicinske rehabilitaciji, postignuto je da se na liječenje upućuju samo pripadnici branilačke populacije kojima je takvo liječenje potrebno, odnosno da takvo liječenje nisu mogli ostvariti po osnovu zdravstvenog osiguranja ili iz nekog drugog razloga. U posljednje vrijeme dolazi do sve češćih pojava da komisija ZZO ZDK odbija korisnike za medicinsku rehabilitaciju i upućuje na ovo Ministarstvo.

Ništa manje nije značajno učešće liječnika u razmatranju i odlučivanju o rehabilitaciji kada su u pitanju kontraindikacije na hidroterapiju, čime se izbjegava rizik da se pacijent sa kontraindikativnim oboljenjima uputi na medicinsku rehabilitaciju i time se pogorša njegovo zdravstveno stanje i ostvari suprotan efekat od željenog.

Prateći podatke o broju podnešenih zahtjeva za medicinsku rehabilitaciju, može se zaključiti da je i dalje iskazan veliki interes za ovim vidom liječenja iz objektivne potrebe, jer se češće pojavljuju oboljenja lokomotornog aparata, kao posljedica ratnog angažovanja i starenja ove populacije i pored same pandemije koronavirusa koja se u značajnoj mjeri odrazila na medicinsku rehabilitaciju u 2020. godini.

Sredstva za banjsko-fizikalno liječenje planirana u Budžetu za 2020. godinu iznosila su 293.000,00 KM, a realizovano je 191.750,00 KM, odnosno 65,44%.

Utrošak sredstava i plaćanje po obavezama u izvještajnom periodu po lječilištima je slijedeći: JU "Aquaterm" Olovo-realizovano 137.170,00KM, JU "Reumal" Fojnica-realizovano 47.320,00KM, i JU Banja "Ilidža" Gradačac-realizovano 7.260,00 KM.

Treba naglasiti da je izvršenje budžeta za 2020. godinu na transferu banjsko-fizikalnog liječenja u procentualnom iznosu od 65,44% u prvom redu uzrokovano smanjenom broju zahtjeva pripadnika branilačke populacije pod uticajem pandemije koronavirusa i obustave rada lječilišta. Naprijed navedeno pokazuje i činjenica da je u 2019. godini komisija razmatrala 808 zahtjeva pripadnika branilačke populacije, dok se u 2020. godini 389 pripadnika branilačke populacije obratilo Ministarstvu za ovom vrstom pomoći.

Neophodno je i istaći da je tokom 2020. godine proveden postupak javne nabavke usluga medicinske rehabilitacije obzirom da su sa istekom 2020. godine prestali da važe ugovori sa izabranim banjsko-klimatskim lječilištima za period 2018-2020. godine. U provedenom postupku kao novi ponuđač, pored naprijed navedena tri lječilišta, prijavljuje se i „Banja Terme Ilidža“ iz Sarajeva čime je dodatno obogaćena ponuda i kvalitet usluga medicinske rehabilitacije branilaca i članova njihovih porodica. Sve navedeno pokazuje jasno opredjeljenje Ministarstva spram potreba branilaca i članova njihovih porodica obzirom na mogućnosti i kvalitet usluga izabranih lječilišta pružajući mogućnost Komsiji Ministarstva da braniocu osigura najbolji mogući potrebni tretman koji njegovo zdravstveno stanje iziskuje.

Imajući u vidu naprijed navedeno opravdana je potreba za povećanjem sredstava za banjsko-fizikalno liječenje u narednom periodu iz razloga što branilačka populacija je sve starija, te im je ovaj vid banjsko-fizikalnog liječenja sve potrebniji i neophodniji, a za očekivati je u bliskoj budućnosti prestanak pandemije na globalom nivou.

Zenica, 23.04.2021. godine

MINISTAR
Fahrudin Čolaković